

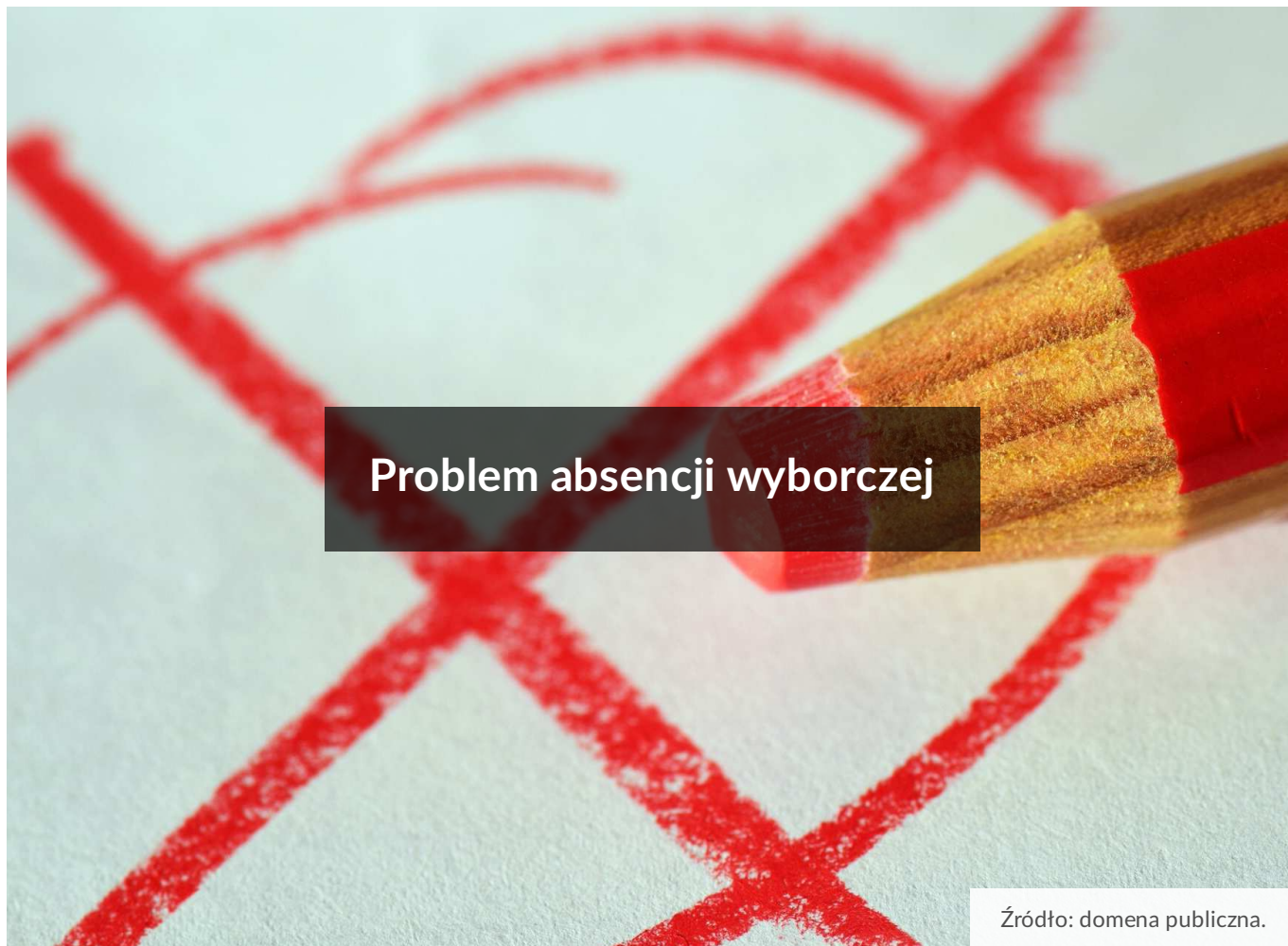
Problem absencji wyborczej

- [Wprowadzenie](#)
- [Przeczytaj](#)
- [Film](#)
- [Sprawdź się](#)
- [Dla nauczyciela](#)

Bibliografia:

- Źródło: CBOS, *Decyzje w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Przyczyny absencji wyborczej*, „Komunikat z badań”, nr 94/2019, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 17.03.2021 r.].
- Źródło: Marek Butrym, *Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 roku*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2018 r., dostępny w internecie: czasopisma.marszalek.com.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

- Źródło: CBOS, *Motywy niegłosowania*, „Komunikat z badań”, nr 161/2015, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

Problem absencji wyborczej

Źródło: domena publiczna.

Absencja wyborcza, działania profrekwencyjne, zwiększanie partycypacji wyborczej – te nieco obco brzmiące pojęcia towarzyszą przekazom medialnym przy okazji wszystkich kolejnych odbywających się w Polsce wyborów.

Zasadniczą kwestią rozstrzyganą w wyborach jest oczywiście to, kto zostanie ostatecznie wybrany, kto będzie nami rządził. Określony poziom udziału obywateli w głosowaniu nie ma z prawnego punktu widzenia znaczenia dla ważności tych wyborów – podstawowa kwestia rozstrzyga się zatem niezależnie od tego, jaki odsetek uprawnionych do głosowania zdecyduje się skorzystać ze swojego prawa przy wyborczej urnie.

Dlaczego zatem kwestia absencji wyborczej jest tak istotna, by poświęcać jej tyle uwagi? Na czym polega i z czego wynika ten problem? Co można zrobić, by go zmniejszyć lub wyeliminować? Czy jest to problem wyłącznie „polski”?

Twoje cele

- Przeanalizujesz problem absencji wyborczej.
- Scharakteryzujesz przyczyny tego zjawiska.
- Wyjaśnisz, jakie znaczenie dla demokracji ma liczne uczestnictwo obywateli w procesie wyborczym.

Wybory parlamentarne jako reguła życia politycznego w państwach demokratycznych. Zasady prawa wyborczego

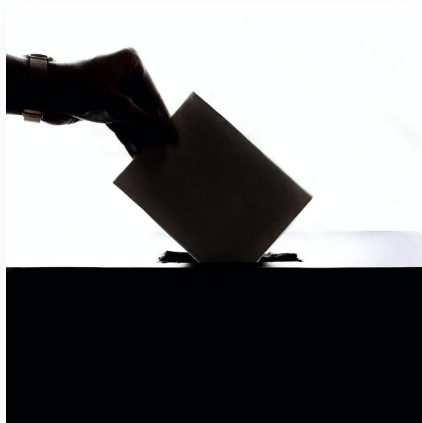
Parlamentarne systemy wyborcze wybranych państw. Zestawienie systemów wyborczych różnych państw

Frekwencja wyborcza

Typy systemów wyborczych

Funkcje wyborów

Partycypacja obywatelska

Wybory parlamentarne

Przeczytaj

Demokracja w państwie

Etymologia pojęcia demokracji wyraźnie wskazuje, co jest najistotniejsze z punktu widzenia funkcjonowania tego ustroju politycznego:

z gr. ***demos*** (lud) i ***kratos*** (władza) – **władza ludu**.

W niewielkich greckich polis (czyli miastach-państwach), w których narodziło się pojęcie demokracji, tego typu władza mogła być realizowana w znacznej mierze bezpośrednio – każdy **obywatel polis** mógł zabierać głos w każdej sprawie ważnej dla jego miasta-państwa. We współczesnych wielomilionowych państwach takie rozwiązanie wydaje się niemożliwe, a na pewno bardzo kosztowne i uniemożliwiające podjęcie czasem koniecznych, szybkich działań.

By usprawnić ten proces, w dzisiejszych państwach demokratycznych zdecydowano się oddać uprawnienia do podejmowania decyzji w konkretnych, dotyczących obywateli sprawach, wybranym przez nich przedstawicielom. Jednak, żeby zachować możliwie duży wpływ obywateli na kształt podejmowanych decyzji, czyli władzę ludu, ów lud (obywatele) musi w wybieraniu przedstawicieli, którym powierzona zostanie władza, rzeczywiście uczestniczyć. Tylko wówczas możemy mówić o faktycznej legitymizacji władz demokratycznego państwa, a nawet o demokratyzmie ustroju w ogóle. Dlatego też jakakolwiek refleksja nad funkcjonowaniem demokracji w państwie winna obejmować analizę problemu **absencji wyborczej**, czyli zjawiska braku uczestnictwa części obywateli – często znacznej – w procesach wyborczych.

Czynniki kształtujące frekwencję wyborczą

- [bold]czynniki [br]kształtujące [br]frekwencję [br]wyborczą[/]{value=35}
 - poziom[br]zamożności[br] społeczeństwa{value=20}
 - poziom[br]wykształcenia[br]obywateli{value=20}
 - historyczne[br]doświadczenia[br]społeczeństwa{value=20}
 - brak[br]przekonania[br]o znaczeniu[br]jednostkowego[br]głosu{value=20}
 - jakość[br]politycznych[br]elit{value=20}
 - obowiązek [br]głosowania{value=20}
 - ułatwienia[br]dotyczące[br]głosowania{value=20}
 - cechy systemu[br]partyjnego[br]i politycznego{value=20}

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Do czynników, które wpływają na udział obywateli w wyborach zaliczyć można z całą pewnością wiele przyczyn związanych z samymi wyborcami w danym kraju oraz ich sytuacją. Przykładowo, **społeczeństwa mniej zamożne** zwykle mniej interesują się polityką i nie dążą do uzyskania wpływu na władzę poprzez udział w wyborach, bo najzwyczajniej w świecie „mają większe zmartwienia”, związane z trudami codziennej egzystencji.

Niebagatelną rolę odgrywa tutaj także **wykształcenie** – im wyższy jego poziom w społeczeństwie, tym większa świadomość obywateli – zarówno pod względem swojego wpływu na władzę i jego znaczenia, jak i tego, na kogo warto oddać swój głos.

W niektórych państwach, np. w Polsce, duże znaczenie mają **historyczne doświadczenia społeczeństwa** – jeśli w czasach komunizmu wybory fałszowano, a w czasach demokratycznych kandydaci często oszukiwali wyborców, mając ich obietnicami, których nigdy nie zamierzali spełnić, trudno przekonać obywatela, że „tym razem będzie inaczej”.

Na motywację obywateli do udziału w wyborach wpływa również **brak przekonania o znaczeniu** jednostkowego głosu dla wyniku głosowania i brak poczucia realnego wpływu na sprawy kraju – „jeden głos nic nie znaczy”, „mój głos niczego nie zmienia”, słyszymy od osób, które nie korzystają ze swoich praw wyborczych.

O stopniu politycznej mobilizacji obywateli do udziału w wyborach decyduje także **jakość politycznych elit**. Jeśli kandydaci obiektywnie niewiele sobą reprezentują, niechętnie przykładamy rękę do wybrania ich jako naszych reprezentantów. Ogromne znaczenie dla wyborczej bierności lub aktywności mogą mieć również czynniki o charakterze instytucjonalnym.

W wielu państwach wprowadzono **obowiązek głosowania**, a uchylający się od niego obywatele muszą się liczyć dotkliwymi karami, najczęściej w formie grzywny. Rozwiązanie takie funkcjonuje m.in. w Belgii, Grecji, Portugalii, Szwajcarii, a poza Europą także w Turcji, Argentynie, Brazylii, Chile, Ekwadorze, Kostaryce czy Australii. Badania absencji wyborczej wykazują, że wprowadzenie obowiązkowego uczestnictwa w wyborach wydatnie poprawia frekwencję, ale wiąże się również z bezrefleksyjnym oddawaniem głosu. W wielu krajach (jak np. Egipt, Grecja, Meksyk, Turcja) przepisy te nie mają aktów wykonawczych lub nie są egzekwowane.

Wybory prezydenckie w Ekwadorze w 2013 r. Głosowanie w tym kraju jest dobrowolne dla osób w wieku pomiędzy 16 a 18 rokiem życia oraz powyżej 65 lat, a także dla członków sił zbrojnych i policji, osób niepełnosprawnych i Ekwadorczyków mieszkających za granicą. Osoba nienależąca do żadnej z tych grup, jeśli nie bierze udziału w wyborach, musi wyjaśnić powód niegłosowania, grozi jej również kara grzywny.

Źródło: Cancillería Ecuador, licencja: CC BY-SA 2.0.

Wśród innych instytucjonalnych czynników o pozytywnym wpływie na stopień udziału obywateli w wyborach warto wymienić te, które **przewycięzają praktyczne trudności**, jakie obywatel musi pokonać w drodze do wyborczej urny: przeprowadzanie głosowania w dni wolne od pracy, możliwość głosowania korespondencyjnego lub przez pełnomocnika albo nieznanie w Polsce rozwiązanie polegające na możliwości oddania głosu jeszcze przed wyborami.

Warto zauważyć, że istotną rolę odgrywają tutaj też pewne **cechy systemu partyjnego i politycznego**, jak stosowanie zasady proporcjonalności i bezpośredniości, polaryzacja systemu partyjnego czy głębokość i ważkość istniejących podziałów społecznych.

[Partycypacja wyborcza](#) obywateli jest wypadkową oddziaływania wszystkich tych

czynników. Okazuje się, że czasem znaczenie może mieć nawet coś tak prozaicznego, jak pogoda w dniu głosowania, która nie zachęca do wyjścia z domu.

Różne typy osób niegłosujących w wyborach do Parlamentu Europejskiego w Polsce

Label : niegłosujący pod wpływem impulsu

Value : 27%

Label : niegłosujący pod wpływem świadomej decyzji

Value : 32%

Label : niegłosujący bezwarunkowo

Value : 19%

Label : niegłosujący bez konkretnego powodu

Value : 22%

Oprac. na post. Parlament Europejski Biuro w Polsce, *Badania Eurobarometru ujawniają przyczyny niskiej frekwencji w wyborach do Parlamentu Europejskiego*, 6.02.2013 r., europarl.europa.eu [dostęp: 27.09.2021 r.]

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Słownik

absencja wyborcza

wskaźnik informujący, jaki odsetek osób uprawnionych do głosowania nie bierze udziału w wyborach

działania profrekwencyjne

wszelkie działania podejmowane w celu zwiększenia frekwencji wyborczej

kampania społeczna

zestaw różnych działań zaplanowanych w konkretnym czasie, skierowanych do określonej grupy docelowej, będącej częścią społeczeństwa, których celem jest doprowadzenie do wzrostu wiedzy, zmiany myślenia lub zachowania wobec określonego problemu społecznego

obywatel polis

pełnoletni wolny mężczyzna, którego rodzicami byli rodowici mieszkańcy polis

partycypacja wyborcza (polityczna)

| udział obywateli w procesie wyborczym

Film

Polecenie 1

Zapoznaj się z miniwykładem dr hab. Karoliny Wigury i wykonaj ćwiczenia.

Film dostępny pod adresem <https://zpe.gov.pl/a/DzjToxNMI>

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Nagranie filmowe lekcji odpowiadające na pytanie *Dlaczego powinniśmy chodzić na wybory?*.

Ćwiczenie 1

Wymień wskazane w filmie przyczyny absencji wyborczej.

Ćwiczenie 2

Opisz, jakie działania można podjąć, by zwiększać udział obywateli w wyborach. Oceń skuteczność takich działań.

Ćwiczenie 3

Sformułuj argument, którym przekonasz do udziału w wyborach osobę twierdzącą, że „jeden głos nic nie zmienia”.

Sprawdź się

Pokaż ćwiczenia:

Ćwiczenie 1

Zaznacz, co nie należy do czynników kształtujących frekwencję wyborczą.

- ☐ wykształcenie społeczeństwa
- ☐ cisza wyborcza
- ☐ zamożność społeczeństwa
- ☐ przekonanie o znaczeniu pojedynczego głosu
- ☐ „jakość” kandydatów

Ćwiczenie 2

Połącz każde pojęcie z właściwą definicją.

przymus głosowania

udział obywateli w procesie wyborczym

partycypacja wyborcza

wszelkie działania podejmowane w celu zwiększenia frekwencji wyborczej

kampania społeczna

zestaw różnych działań, których celem jest doprowadzenie do wzrostu wiedzy, zmiany myślenia, zachowania wobec określonego problemu społecznego

działania profrekwencyjne

brak pasującej definicji

absencja wyborcza

wskaźnik informujący, jaki odsetek osób uprawnionych do głosowania nie bierze udziału w wyborach

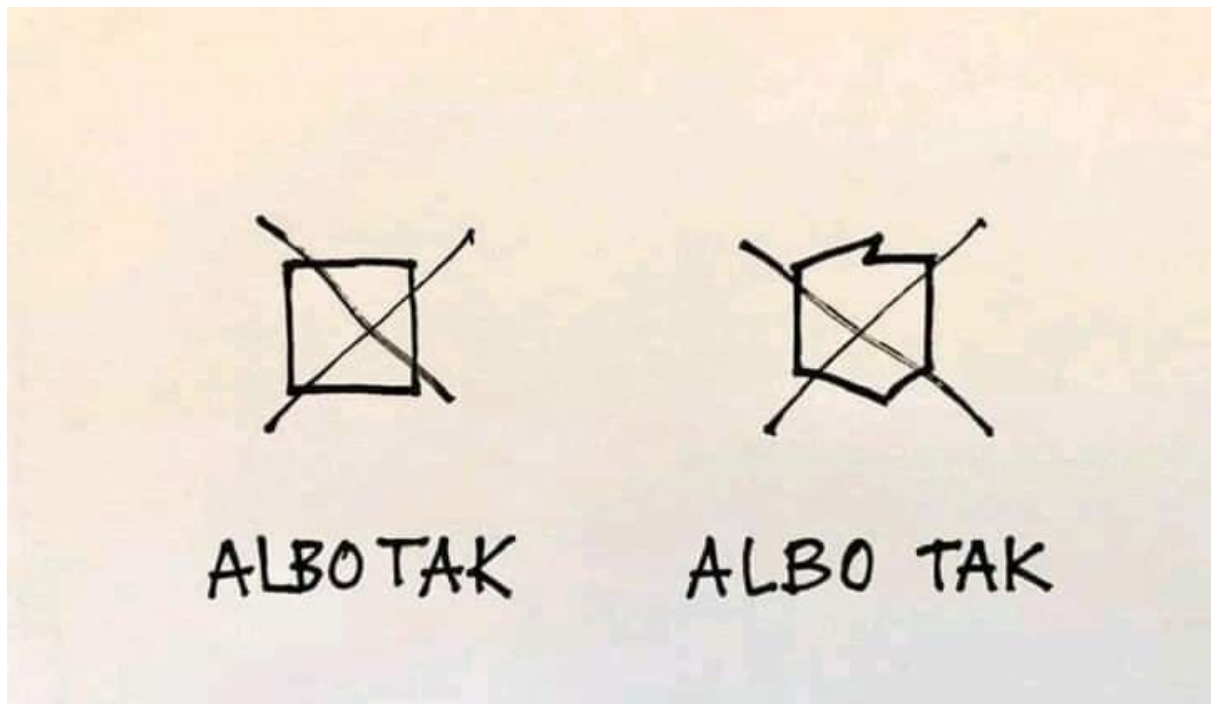
Ćwiczenie 3

Zaznacz, które stwierdzenia są prawdziwe, a które fałszywe.

Stwierdzenie	Prawda	Fałsz
W starożytności wszyscy mieszkańcy miasta-państwa mogli zabrać głos w każdej sprawie ważnej dla ich polis.	☐	☐
Współcześnie obywatele muszą uczestniczyć w wybieraniu przedstawicieli, którym powierzą władzę, żeby zachować swój wpływ na kształtowanie polityki państwa.	☐	☐
Zaszcłości historyczne mają wpływ na przekonanie obywateli co do sensowności udziału w wyborach.	☐	☐
Wprowadzenie obowiązku głosowania wpływa na zwiększenie liczby oddanych nieważnych głosów.	☐	☐

Zapoznaj się z grafiką i wykonaj polecenia.

Źródło: Przegląd Polskich Marek, dostępny w internecie: facebook.com, tylko do użytku edukacyjnego.

1. Wyjaśnij znaczenie grafiki w kontekście obowiązków obywatelskich określonych w Konstytucji RP.

2. Wyjaśnij, z czego wynika skuteczność przekazu tej profrekwencyjnej grafiki.

Zapoznaj się z grafiką i wykonaj polecenie.

Źródło: Andrzej Rysuje, dostępny w internecie: andrzejrysuje.pl [dostęp 17.03.2021 r.], tylko do użytku edukacyjnego.

Wyjaśnij problem przedstawiony na rysunku.

Zapoznaj się z materiałami źródłowymi i wykonaj polecenie.

Źródło I

((Marek Butrym

Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 roku

[Absencja wyborcza] nie jest (...) obojętna dla przebiegu i wyników wyborów. W wielu przypadkach aktywizacja *non voters* staje się ważnym elementem kampanii wyborczej i ostatecznie może przesądzić o wyniku konkretnego ugrupowania politycznego, a w rezultacie o kształcie sceny politycznej w kraju. Dlatego w wielu opracowaniach znajdujemy informację o „milczącym” elektoracie, jego charakterystyce i motywacjach braku uczestnictwa w wyborach.

Źródło: Marek Butrym, *Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 roku*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2018 r., dostępny w internecie: czasopisma.marszalek.com.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

Źródło II

Wyniki badań dotyczących przyczyn absencji wyborczej w wyborach parlamentarnych w 2015 r. w %

Przyczyna absencji	Kukiz'15	KORWiN	PiS	PO	Inne	Suma
Brak możliwości.	46	18	18	12	13	107

Przyczyna absencji	Kukiz'15	KORWiN	PiS	PO	Inne	Suma
Nie byłem/-am w swoim okręgu wyborczym, nie pobrałem/-am zaświadczenia.	32	14	11	9	8	74
Nie miałem/-am odpowiedniego kandydata/partii.	12	4	1	5	7	29
Brak czasu.	9	5	5	4	2	25
Nie interesuję się, nie lubię polityki.	8	3	3	1	9	24
Praca.	6	2	–	2	2	12
Brak chęci.	5	3	2	2	0	12
Choroba, pobyt w szpitalu.	5	–	1	1	0	7
Zawiodłem/-am się, oczekiwałem/-am zmian od teraz rządzącej partii.	2	–	1	3	0	6

Przyczyna absencji	Kukiz'15	KORWiN	PiS	PO	Inne	Suma
Łącznie	125	49	42	39	41	296

Źródło: Marek Butrym, *Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 r.*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2018 r., dostępny w internecie: czasopisma.marszalek.com.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

Źródło III

Deklaracje poparcia przez niegłosujących w porównaniu z wynikami uzyskanymi przez ugrupowania polityczne w wyborach parlamentarnych w 2015 r.

partia : PiS

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 37.6

wyniki_w kraju : 14.1

partia : PO

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 24.1

wyniki_w kraju : 12.7

partia : Kukiz'15

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 8.8

wyniki_w kraju : 41.5

partia : Nowoczesna

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 7.6

wyniki_w kraju : 2.3

partia : Zjednoczona Lewica

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 7.6

wyniki_w kraju : 2.6

partia : PSL

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 5.1

wyniki_w kraju : 2.0

partia : KORWiN

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 4.8

wyniki_w kraju : 16.0

partia : Inna

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 0

wyniki_w kraju : 2.0

partia : Żadna

deklaracje_poparcia_przez_niegłosujących_studentów : 0

wyniki_w kraju : 3.9

Oprac. na podst.: Marek Butrym, *Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 roku*, „Athenaeum Polskie Studia Politologiczne” 2018 r., czasopisma.marszalek.com.pl [dostęp: 17.03.2021 r.].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Podaj ugrupowanie, względem którego największe zastosowanie mają stwierdzenia dotyczące „milczącego” elektoratu wyrażone w tekście. Uzasadnij swój wybór, odwołując się do roli, jaką „milczącemu elektoratowi” przypisuje autor tekstu. Sformułuj po jednym argumentie, przywołując odpowiednie dane statystyczne ze źródeł II i III.

Zapoznaj się z wykresami i wykonaj polecenie.

Struktura społeczna głosujących i niegłosujących – wiek

wiek : 18–24
głosujący : 9
niegłosujący : 13
wiek : 25–34
głosujący : 18
niegłosujący : 22
wiek : 35–44
głosujący : 18
niegłosujący : 19
wiek : 45–54
głosujący : 15
niegłosujący : 14
wiek : 55–64
głosujący : 18
niegłosujący : 16
wiek : 65 i więcej
głosujący : 22
niegłosujący : 16

Oprac. na podst.: CBOS, *Motywy niegłosowania*, „Komunikat z badań”, 161/2015, cbos.pl [dostęp: 17.03.2021].

Źródło: Englishsquare.pl sp. z o.o., licencja: CC BY-SA 3.0.

Przeanalizuj przytoczone dane statystyczne i sformułuj wniosek dotyczący profilu najbardziej typowego przedstawiciela grupy osób niebiorących udziału w wyborach.

Zapoznaj się z wykresem i wykonaj polecenie.

Dlaczego nie wziął(ęła) Pan(i) udziału w październikowych wyborach do Sejmu i Senatu?

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Brak odpowiednich kandydatów – „nie było na kogo głosować”

odsetki_wskazań_(n=309) : 15.5%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Choroba (własna bądź kogoś bliskiego), złe samopoczucie

odsetki_wskazań_(n=309) : 15.1%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Pobyt poza miejscem zamieszkania

odsetki_wskazań_(n=309) : 11.1%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Brak wiary w sens wyborów, w pozytywne skutki wyborów, w wypełnienie obietnic wyborczych – „i tak nic się nie zmienia”

odsetki_wskazań_(n=309) : 8.4%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Ogólniki – „brak czasu”, „brak możliwości”, „przyczyny niezależne”, „względy osobiste”, „miałem inne zajęcia”, „bo nie”

odsetki_wskazań_(n=309) : 8.4%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Deklarowany brak zainteresowania polityką, obojętność wobec wyniku wyborów

odsetki_wskazań_(n=309) : 5.9%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Praca

odsetki_wskazań_(n=309) : 5.8%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Brak zaufania do polityków, kwestionowanie ich uczciwości i motywacji – „to są wszyscy karierowicze dbający o własną kasę”

odsetki_wskazań_(n=309) : 4.6%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Brak motywacji – „nie chciało mi się”, „z lenistwa”

odsetki_wskazań_(n=309) : 4.3%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Brak poczucia podmiotowości obywatelskiej – „jeden (mój) głos niczego nie zmienia”

odsetki_wskazań_(n=309) : 4.2%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w październikowych_wyborach_do_sejmu_i senatu? :
Deklarowane niechęć do uczestniczenia w wyborach bez podania motywacji – „nie chciało mi się”

Deklarowana zasada nieuczestniczenia w wyborach bez podania motywów – „nie chodzę na wybory”

odsetki_wskazań_(n=309) : 4.1%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Niezdecydowanie, niemożność podjęcia decyzji wyborczej – „nie byłem pewien, na kogo głosować”

odsetki_wskazań_(n=309) : 3.7%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Problem z dotarciem do lokalu wyborczego ze względu na wiek, niepełnosprawność, brak pomocy w tym zakresie

odsetki_wskazań_(n=309) : 2.5%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Problem z dotarciem do lokalu wyborczego związany z jego nieodpowiednią lokalizacją – za daleko, brak komunikacji

odsetki_wskazań_(n=309) : 2.3%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Deklarowany brak kompetencji wyborczych, nieznanostwo partii, kandydatów, programów – „nie znam się”

odsetki_wskazań_(n=309) : 1.8%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Przekonanie, że wynik tych wyborów jest przesądzony i wygra je PiS

odsetki_wskazań_(n=309) : 1.7%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Przyczyny natury formalnej – brak dowodu osobistego, brak meldunku

odsetki_wskazań_(n=309) : 1.6%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Przyczyny natury wyznaniowej, świadek Jehowy

odsetki_wskazań_(n=309) : 1.1%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Rozczarowanie polityką rządu PO-PSL

odsetki_wskazań_(n=309) : 0.7%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Kwestionowanie uczciwości wyborów – „wszystko ustawione”

odsetki_wskazań_(n=309) : 0.4%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Trudno powiedzieć

odsetki_wskazań_(n=309) : 1.6%

dlaczego_nie_wziął(ęła)_pan(i)_udziału_w_październikowych_wyborach_do_sejmu_i_senatu? :
Odmowa odpowiedzi

odsetki_wskazań_(n=309) : 0.5%

Oprac. na podst.: CBOS, *Motywy niegłosowania*, „Komunikat z badań”, 161/2015, cbos.pl [dostęp: 17.03.2021].

Przeanalizuj powody rezygnacji z udziału w wyborach przedstawione w badaniu i rozstrzygnij, które z czynników – czynniki o charakterze obiektywnym czy kontestacyjnym – miały większy wpływ na wyborczą absencję respondentów. Uzasadnij swoją odpowiedź, przywołując odpowiednie dane statystyczne.

Zapoznaj się z tekstem źródłowym i wykonaj polecenie.

((CBOS

Motywy niegłosowania

Dwa tygodnie po wyborach do absencji wyborczej przyznaje się 32% badanych. Odsetek ten jest o 17 punktów procentowych niższy od faktycznej liczby niegłosujących.

Tego rodzaju zjawisko, polegające na wyższym poziomie deklaracji udziału w wyborach przed i po głosowaniu w porównaniu z danymi rzeczywistymi, ma charakter stały – jest zauważalne w przypadku każdych wyborów.

Jednocześnie w polskim społeczeństwie dominuje przekonanie, że udział w głosowaniu jest obowiązkiem każdego obywatela. W 2011 r. opinię taką podzielało aż 80% dorosłych Polaków i notowano w tym zakresie tendencję wzrostową (wzrost o 7 punktów procentowych w stosunku do danych z 2004 r.).

Źródło: CBOS, *Motywy niegłosowania*, „Komunikat z badań”, nr 161/2015, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

Wyjaśnij przyczyny opisanego w tekście, obserwowanego podczas każdych wyborów zjawiska.

Zapoznaj się z tabelą i wykonaj polecenie.

Czy brał/-a Pan/-i udział w wyborach do PE 26 maja 2019 r.?

Elektoraty ugrupowań politycznych**	TAK	NIE
PiS	85%	15%
PO	86%	14%
SLD, .N Zieloni (łącznie)*	84%	16%
PSL*	78%	22%
Wiosna	69%	31%
Kukiz'15*	67%	33%
Niezdecydowani	59%	41%
Niezamierzający głosować	13%	87%

Źródło: CBOS, *Decyzje w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Przyczyny absencji wyborczej*, „Komunikat z badań”, nr 94/2019, dostępny w internecie: cbos.pl [dostęp 17.03.2021 r.].

Rozstrzygnij, czy przedstawione dane statystyczne sugerują, że ugrupowania polityczne wystawiające swoich kandydatów w wyborach do Parlamentu Europejskiego w 2019 r. powinny były w ramach swojej kampanii wyborczej podejmować działania profrekwencyjne. Uzasadnij swoją odpowiedź.

Rozstrzygnięcie: ▼

Uzasadnienie:

Dla nauczyciela

Autorka: Anna Rabięga

Przedmiot: Wiedza o społeczeństwie

Temat: Problem absencji wyborczej

Grupa docelowa:

Szkoła ponadpodstawowa, liceum ogólnokształcące, technikum, zakres rozszerzony

Podstawa programowa:

Zakres rozszerzony

VI. Społeczeństwo obywatelskie i kultura polityczna.

Uczeń:

11) analizuje – z wykorzystaniem danych o frekwencji wyborczej – problem absencji wyborczej; wyjaśnia przyczyny tego zjawiska; wyjaśnia, jakie czynniki wpływają na zmianę preferencji politycznych wyborców w Rzeczypospolitej Polskiej.

Kształtowane kompetencje kluczowe:

- kompetencje obywatelskie;
- kompetencje cyfrowe;
- kompetencje osobiste, społeczne i w zakresie umiejętności uczenia się;
- kompetencje w zakresie rozumienia i tworzenia informacji.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- analizuje problem absencji wyborczej;
- charakteryzujesz przyczyny absencji;
- wyjaśnia, jakie znaczenie dla demokracji ma liczne uczestnictwo obywateli w procesie wyborczym;
- tworzy hasła bądź memy zachęcające do wzięcia udziału w wyborach.

Strategie nauczania:

- konstruktywizm;
- konektywizm.

Metody i techniki nauczania:

- dyskusja;
- rozmowa nauczająca z wykorzystaniem ćwiczeń interaktywnych;
- badanie sondażowe.

Formy pracy:

- praca indywidualna;
- praca w parach;
- praca w grupach;
- praca całego zespołu klasowego.

Środki dydaktyczne:

- komputery z głośnikami, słuchawkami i dostępem do internetu;
- zasoby multimedialne zawarte w e-materiale;
- tablica interaktywna/tablica, pisak/kreda;
- telefony z dostępem do internetu.

Przebieg lekcji

Faza wstępna:

1. Przedstawienie tematu „Problem absencji wyborczej” i celów zajęć.
2. Rozpoznawanie wiedzy potocznej uczniów. Uczniowie intuicyjnie tworzą mapę skojarzeń dotyczącą tematu zajęć.

Faza realizacyjna:

1. Uczniowie na podstawie własnej wiedzy przygotowują mapę pojęć do zagadnienia poruszonego w sekcji „Przeczytaj”. Przedstawiają swoje propozycje w trakcie burzy mózgów. Wybrana osoba zapisuje je na tablicy. Po fazie twórczej następuje weryfikacja pomysłów i powstaje ostateczna wersja mapy.
2. Praca z filmem. Uczniowie wynotowują najistotniejsze informacje i przygotowują się do dyskusji na temat: „Jak przekonać do uczestnictwa w wyborach osobę, która twierdzi, że jeden głos niczego nie zmieni?”.
3. Dyskusja. Uczniowie przedstawiają swoje argumenty, kontrargumenty i opinie. Na zakończenie chętna/wybrana osoba dokonuje podsumowania.
4. Uczniowie wykonują ćwiczenia nr 7–10 z sekcji „Sprawdź się”. Nauczyciel nadzoruje poprawność wykonanych zadań, omawiając je wraz z uczniami.
5. Podział na pięcioosobowe grupy. Każdy zespół przygotowuje kilka haseł (lub memów), które zachęciłyby do wzięcia udziału w wyborach. Po prezentacji propozycji wybierane są w głosowaniu trzy najlepsze hasła/memy.

Faza podsumowująca:

1. Uczniowie, pracując w parach, tworzą krzyżówkę podsumowującą zajęcia. Pary siedzące obok siebie wymieniają się krzyżówkami i je rozwiązują.
2. Chętne/wybrane osoby dokonują podsumowania zajęć ze swojego punktu widzenia.

Praca domowa:

1. Napisz krótką notatkę, uwzględniając w niej najistotniejsze informacje dotyczące zagadnień poruszanych na zajęciach.

Materiały pomocnicze:

- Marek Butrym, *Preferencje milczącego elektoratu. Straty poparcia komitetów wyborczych w wyniku absencji wyborczej studentów w 2015 roku*, „Athenaeum. Polskie Studia Politologiczne” 2018.
- CBOS, *Motywy niegłosowania*, Komunikat z badań 161/2015, cbos.pl.

Wskazówki metodyczne opisujące różne zastosowania multimedium:

- Uczniowie mogą wykorzystać multimedium z sekcji „Film” jako inspirację do przygotowania własnej prezentacji multimedialnej.